

LJUBLJANSKI ČASNIK.

№ 42.

V petek 23. velk. Serpana

1850.

„Ljubljanski časnik“ izhaja vsak teden dvakrat, in sicer vtorik in petek. Predplačuje se za celo leto pri založniku Jožefu Blazniku 6 gold., za pol leta 3 gold., za četrt leta 1 gold. 30 kraje. Za polletno pošiljanje na dom v Ljubljani se odraja še 15 kraje. Celoletno plačilo za pošiljanje po cesarski pošti znese 7 gold., za pol leta 3 gold. 30 kraje., za četrt leta 1 gold. 45 kraje. — Vsaka cesarska pošta prejme naročilo in denar, in ako se na pismo zapiše, da so naročniki denarji (Pränumerationsgelder) v njem, ni treba nič postnine plačati.

Vradne naznanila.

Podpisana c. k. nadžupanija (Bezirkshauptmannschaft) občinstvu naznani sledeče županijske volitve in njih izid v svojem okrožju:

Pri volitvi 29. junija t. l. za teržno županijo Postojno so bili zvoljeni: za župana gospod Andrej Garzarolli žlahtni od Thurnlak, posestnik in c. k. vodnik gruntnih bukev; za podžupana gospod Matevž Leban in gospod Jožef Vesel, posestnika.

Pri volitvi 12. augusta t. l. za teržno županijo Planino: za župana gospod Aleksander Wilcher posestnik in c. k. poštar; za podžupana gospod Matia Koren in gospod Franc Kovšča posestnika.

Pri volitvi 13. augusta t. l. za teržno županijo Senožeče: za župana Jerni Selen, posestnik, za podžupana gospod Jožef Suša in gospod Jovan Dejak posestnika.

Pri volitvi 13. augusta t. l. za županijo Garčarevc: za župana gospod Jožef Hutter, posestnik; za podžupana gospod Blaž Kunc in gospod Jožef Petkovšek, posestnika.

Pri volitvi 13. augusta t. l. za županijo Lazze: za župana gospod Aleksander Milavc, posestnik; za podžupana gospod Jerni Krainer in gospod Jovan Kobav, posestnika.

Pri volitvi 14. augusta t. l. za županijo Mavnic: za župana gospod Anton Jersan posestnik; za podžupana gospod Andrej Gabrejna in gospod Juri Punter posestnika.

Pri volitvi 14. augusta t. l. za županijo Rakke: za župana gospod Andrej Mekina posestnik; za podžupana gospod Valentin Matičič in gospod Juri Punter, posestnika.

Pri volitvi 13. augusta t. l. za županijo Doleno vas: za župana gospod Anton Može posestnik; za podžupana gospod Valentin Frantič in gospod Jakob Može, posestnika.

Pri volitvi 13. augusta t. l. za županijo Lazze: za župana gospod Jakob Frantič, posestnik; za podžupana gospod Martin Markovčič in gospod Jožef Berne posestnika.

Pri volitvi 13. augusta t. l. za županijo Sinadole: za župana gospod Tomaž Perhave, posestnik; za podžupana gospod Jožef Gersel in gospod Anton Povh, posestnika.

Pri volitvi 16. augusta t. l. za županijo Britof: za župana gospod Jovan Dekleva, posestnik; za podžupana gospod Jakob Magajna in gospod Jožef Novak, posestnika.

Pri volitvi 16. augusta t. l. za županijo Famlje: za župana gospod Tomaž Novak, posestnik; za podžupana gospod Matija Martinčič in gospod Andrej Krajnc, posestnika.

Pri volitvi 17. augusta t. l. za županijo Vreme: za župana gospod Gašper Magajna, posestnik; za podžupana gospod Matija Novak in gospod Matija Fuk, posestnika.

Pri volitvi 17. augusta t. l. za županijo Stermeo: za župana gospod Jerni Merher, posestnik; za podžupana gospod Jakob Podboj in gospod Jožef Jenčič, posestnika.

Pri volitvi 17. augusta t. l. za županijo Studeno: za župana gospod Matija Milavc,

posestnik; za podžupana gospod Gašper Capel in gospod Jovan Dekleva, posestnika.

C. k. nadžupanija v Postojni 18. augusta 1850.
Mac-Neven, s. r.

Med 37 novimi soseskami v Krajskim okrajnim poglavarstvu se jih je doslej že 22 popolnoma ustanovilo.

V teh so bili sledeči srenjski predstojniki zvoljeni:

V Krajnu: župan: gosp. Konrad Loker, fabrikant in posestnik; srenjski svetovavci: gosp. Franc Mayer, posestnik; gosp. Jakob Jalen, posestnik, in gosp. Viktor Hradecki, advokat.

V Teržiču: župan: gosp. Gašper Poljak, posestnik in barvarski mojster, srenjski svetovavci: gosp. Jožef Dev, strojarski mojster in gosp. Leopold Mally, strojarski mojster.

V Loki: župan: gosp. Franc Krenner, posestnik; srenjski svetovavci: gosp. Janez Sušnik, posestnik, gosp. Jožef Kajba, hišnik in gosp. Juri Levičnik, c. k. kantonski sodnik.

V Šentjurju: župan: gosp. Matija Golob, posestnik in gostivnik; srenjski svetovavci: gosp. Jakob Praprotnik, učitelj, in gosp. Janez Vertnik, posestnik in gostivnik.

V Smeledniku: župan: gosp. Jernej Drobnič, posestnik; srenjski svetovavci: gosp. Aleš. Burger, posestnik, in gosp. Franc Jerman, posestnik.

V Stari Loki: župan: gosp. Franc Bergant, posestnik; srenjski svetovavci: gosp. Franc Kramer, tehant, in gosp. Franc Eržen, posestnik.

V Dorfarjih: župan: gosp. Jakob Zakotnik, posestnik; srenjski svetovavci: gosp. Juri Krek, posestnik, gosp. Janez Šoklič, kurat in gosp. Andrej Porenta, posestnik.

V Goričah: župan: gosp. Jakob Zaplotnik, posestnik, srenjska svetovavca: gosp. Lorenc Stare, posestnik in gosp. Jožef Rebut, posestnik.

V Tersteniku: župan: gosp. Boštjan Trojar, posestnik in mežnar; srenjska svetovavca: gosp. Jožef Javornik, posestnik in gosp. Jožef Gross, posestnik.

V Hrastju: župan: gosp. Jakob Strupi, posestnik; srenjska svetovavcev: gosp. Janez Stare, posestnik, in g. Mihael Šumar, mlinar.

V Vogljih: župan: gosp. Franc Mol, posestnik; srenjska svetovavca: gosp. Tomaž Tičar, posestnik in gosp. Janez Osel, posestnik.

Na Križu: župan: gosp. Janez Pavlin, posestnik; srenjska svetovavca: gosp. Lorenc Košir, posestnik in gosp. Nikolavž Šereban, posestnik.

Pri sv. Joštu: župan: gosp. Gašper Zaverl, posestnik; srenjska svetovavca: gosp. Anton Šinkar, posestnik in gosp. Franc Jerreb, posestnik.

V Mavčiču: župan: gosp. Primož Novak, posestnik; srenjska svetovavca: gosp. Lorenc Pravhar, posestnik, in gosp. Janez Jerala, posestnik.

V Preddvoru: župan: gosp. Lorenc Valjavec, posestnik; srenjska svetovavca: gosp. Andrej Polajnar, posestnik in gosp. Primož Šavs, posestnik.

V Cirkljah: župan: gosp. Matija Pogacar, posestnik; srenjski svetovavci: gosp. Janez Kobas, posestnik, gosp. Urban Gašperlin, posestnik in gosp. Juri Mušič, posestnik.

V Naklim: župan: gosp. Franc Pavlin, posestnik; srenjski svetovavci: gosp. Lorenc Čemažar, posestnik, gosp. Gašper Jerala, posestnik in gosp. Juri Rakovec, posestnik.

V Primskovim: župan: gosp. Jernej Šuman, posestnik; srenjska svetovavca: gosp. Matevž Rebov, posestnik in gosp. Tomaž Stenovec, posestnik.

V Selcah: župan: g. Pavl Schmied, posestnik, srenjska svetovavca: gosp. Andrej Luzner, posestnik in gosp. Jakob Bertencelj, posestnik.

V Dolejni Vasi: župan: gosp. Anton Debeljak, posestnik; srenjska svetovavca: Martin Lauter, posestnik in gosp. Franc Foiker, posestnik.

V Godešiču: župan: gosp. Andrej Kuralt, posestnik; srenjska svetovavci: Juri Župančič, podfajmošter in gosp. Jakob Bogataj, posestnik.

V Smincu: župan: gosp. Luka Kalan, posestnik; srenjska svetovavca: gosp. Jernej Foiker, posestnik in gosp. Franc Kos, posestnik.

C. k. okrajno poglavarstvo v Krajnu 20. velk. Serpana 1850.

20. augusta 1850 bo LXXXV. del občnega državnega zakonika in vladnega lista, ki je 3. julija 1850 za zdaj v edino nemškem izdanju na svetlo prišel, v laško-nemškem dvojnem izdanju izdan in razposlan.

Zapopade pod: št. 255. Cesarski patent od 28. junija 1850, s katerim se ravnanje pri zapustninskih razpravah, potem v oskerbninskih in kuratelskih zadevah za kronovine Avstrijsko pod in nad Anizo, Solnograško, Štajarsko, Koroško, Krajsko, Gorico in Gradiško z Istrijo, Terstam, Tirolskim in Vorarlberskim, Českim, Moravskim, zgornjo in spodnjo Silezijo od dneva razglasenja, vstanovi.

Št. 256. Ukaz ministra pravosodja od 28. junija 1850, s katerim se bo v porazumljenju z ministram notrajnih oprav instrukcia za župane v njim izročenih sodniških opravkih dala.

Št. 257. Ukaz ministra pravosodja od 29. junija 1850, s katerim se bodo po najvišjem dovoljenju odločbe dvorniga dekreta od 11. januarja 1819 o ravnanju adoptivnih in posvedočnih vlog prenašale.

Dunaj 18. augusta 1850.

Od c. k. vredništva občnega državnega zakonika in vladnega lista.

Politiške naznanila.

Cesarska naredba v višjem kassationalnem sodništvu na Dunaju.

Mi Franc Jožef I. itd. smo odločili za spolenje načela ediniga oskerbnništva pravosodja

za avstrijsko cesarstvo vstrojijo eno višje in kassationalno sodništvo, in ukažemo na predlog našiga ministerskiga svetovavstva po naredbi §. 120 državne vstave, kakor sledi:

I. Sostavljenje višjiga in kassationalniga sodništva.

§. 1. Za celo avstrijsko cesarstvo se bo napravilo na Dunaju višje in kassationalno sodništvo.

§. 2. Obstalo bo iz perviga in drugiga predsednika, pet senatnih predsednikov, 48 svetovavcev in potrebnih pomočnih in pisarskih oseb.

II. Področje višjiga in kassationalniga sodništva.

§. 3. Višje in kassationalno sodništvo sodi v vsih civilnih pravnih rečeh v tretji in zadnji prošnji, v katerih višje deželno sodništvo (distriktualno višji ali apelacijsko sodništvo) v drugi prošji spozna, de se zamore zoper to spoznanje višjih deželnih sodništev po obstoječih postavah naprej pritožiti.

§. 4. Koliko ima višje in kassationalno sodništvo čez pritožbe glede pogreškov zoper formo, ki se zamorejo iz Ogerskiga, Horvaškiga in Slavonskiga, Sedmograškiga, serbske vojvodine in temiškiga Banata nanj obrniti, razločiti, se bo posebna naredba izdala.

§. 5. V kazenskih zadevah razsodi višje in kassationalno sodništvo.

a) Za tiste kronovine, v katerih je kazenski red od 17. januarja 1850 v djanju, kakor kassationalno sodništvo v tožbah za vničenje odločb obtožništva (Anklagekammer) višjiga deželniga sodništva, potem odločb porotnih sodništev in odločb deželnih sodništev, kakor poklicanih oblast (§. 241., 353. in 388 kazenskiga reda.)

b) gledé tistih kronovin, v katerih je še II. razdelk kazenskiga reda od 3. septembra 1805 I. in II. oddelk v veljavi, odloči v vsih sodniških primerlejih, ki se imajo po tej postavi ali po vradnem potu ali na potu prošnje višjemu sodništvu ali politiški dvorski vradni predložiti.

c) gledé kronovin: Ogerske, Horvaške in Slavonije, Erdelja, serbske vojvodine in temiškiga Banata sodi v vsih kazenskih opraviilih, ki po tamošnjem kazenskem sodniškem ravnanju vradno ali na poti poklicanja na višji sodništvo spadajo.

§. 6. Višje in kassationalno sodništvo odloči razun tega:

a) o predlogih in prošnjah, kolikorkrat gre za odstop pravde iz področja eniga višjiga deželniga sodništva (distriktualniga ali apelacijskiga sodništva) v področje drugiga.

b) V razporih glede dotičnosti, ako se prepirajoče sodništva v področju raznih višjih deželnih sodništev znajdejo, in ako se višji deželne sodništva v tej reči ne morejo složiti.

c) Kadar nobeno deželno sodništvo ali predsednik višjiga deželniga sodništva kake pravde ne prevzame.

§. 7. V kompetencnih pravnih med sodniškimi in oskerbniskimi gosposkami odloči višje kassationalno sodništvo obstoječe iz zmešaniga senata, ki se bo po posebnih predpisih postavil.

§. 8. Višji in kassationalno sodništvo razsodi v sindikatskih pritožbah iz aktov njegovih udov in iz aktov višjih deželnih sodništev ali posameznih njegovih udov kakor tudi v rekursih proti sindikatskim pritožbam od višjiga deželniga sodništva izdanim.

§. 9. To sodništvo sodi kakor disciplinarne prestopke pri njem postavljenih sodnikov tim več tudi prestopke vsih predsednikov in svetovavcev viš-

jih deželnih sodništev, vsih deželnih sodniških ali kupcijskih sodniških predsednikov, kakor tudi o prizivih proti disciplinarnim odločbam višjih deželnih sodništev.

§. 10. Glede izdanja ali premembe postav naznani višji in kassationalno sodništvo svoje mnenje, ako ga zanj minister pravosodja popraša. Ono ima pravico od svoje strani predlagati predloge, de se izdajo ali premene kake postave.

§. 11. O rabi udov višjiga in kassationalniga sodništva pri višjem mitnem sodništvu veljajo še dozrajne postave.

III. Pravice predsednika višjiga in kassationalniga sodništva.

§. 12. Vodja višjiga in kassationalniga sodništva je prvi predsednik, in ako njega ni zraven in če je zadržan, je drugi predsednik. Ko bi tudi tega ne bilo, ali ko bil zadržan, prevzame to vodstvo predsednik senata, kteriga postavi za to prvi ali drugi predsednik z porazumljenjem ministra pravosodja.

§. 13. Prvi predsednik ali njegov namestnik ima tedaj pravico dela med vse svetovavce višjiga in kassationalniga sodništva razdeliti in v bolj važnih primerlejih eniga konferenta izvoliti. On odloči število, čas in mesto sej. On ima pravico posamezne senate sestaviti znotraj mej, ki so predpisane v sledečem razdelku. On je predsednik v vsaki seji višjiga in kassationalniga sodništva. Tudi se mu imajo predloževati zapisniki sej vsih senatov. — On zamore izvoliti prezidialniga tajnika. Glede njegove disciplinarne oblasti nad vradniki in služabniki pri višjih in kassationalnem sodništvu postavljeni veljajo naredbe predpisane v organiški postavi od sodniških gosposk.

§. 14. Prvi predsednik višjiga in kassationalniga sodništva stoji na stopnji, na kateri stoje ministri.

IV. Sostavljenje senatov višjiga in kassationalniga sodništva.

§. 15. Popolno svetovavstvo vsih udov višjiga in kassationalniga sodništva se le takrat snide, ako prvi predsednik ali njegov namestnik za potrebno spozna, ga poklicati. Razun tega primerleja ga nadomesti pravilno tako imenovani plenarni senat, obstoječ iz najmanj 15 udov, ktere izvoli predsednik ali pa njegov zastopnik.

§. 16. Temu plenarnimu senatu je prideržano:

a) Postavljenje tistih službenih stopinj višjiga in kassationalniga sodništva, ktere cesar podeli ali prvi predsednik kassationalniga sodništva (t. j. izvolenje vsih pomočnih in pisarnih oseb razun prezidialniga tajnika) po zaslišanju general-prokuratorja;

b) predložiti vradnike gledé tistih stopinj, ktere cesar podeli v oziru na §§. 22 in 23 organiške postave v sodništvih;

c) Vse druge osebné zadeve vradnikov in služabnikov tega sodništva, ki niso prvemu predsedniku in njegovimu namestniku prideržane;

d) vse premembe v vravnavi ali v službenih predpisih višjiga in kassationalniga sodništva, koliko se to njega tiče po §. 42 organiške postave v tem sodništvu;

e) Mnenje in predlogi, ki tičejo postavodajstvo v celi državi;

f) Odločbe in pravde, ktere razne sodništva neprav razsodijo, ako general-prokurator po nalogi ministra pravosodja predloži, de se plenarna seja derži;

§. 17. Senat obstoječ iz perviga predsednika ali njegoviga namestnika in najmanj 10 odbornikov razun predsednika se bo posvetoval:

a) Od zakonotvornih predmetov, ki tičejo posamezne kronovine ali njih več;

b) od kriminalnih pravnih, ki se ne sodijo po kazenskem redu od 17. januarja 1850, ako se ima smertna kazen spoznati;

c) Revizije soglasnih civilne obsodbe, ako se ima soditi v tem, de se imajo izvesti;

d) od razglašenja, de je kaka ženitba neveljavna;

e) de je ena stranka mertva in de zamore druga spet v zakonski stan stopiti.

§. 18. Razun teh primerlejev se ima višji in kassationalno sodništvo v senatu sestavljenem iz 6 svetovavcev in eniga predsednika, ktere prvi predsednik zvoli ali pa njegov namestnik, posvetovati v civilnih in pravnih rečeh, ki nanj pridejo, in v naznamovanih predmetih v §§. 6 in 8. V obče se ima posebno na to gledati, de bo v vsakem senatu, ki je zvoljen kako stvar pretresati, dovoljni broj svetovavcev, ki razumejo jezik, v kterem so akta predložene bile.

§. 19. Za pravde iz kronovin: Ogerske, Horvaške in Slavonske, serbske vojvodine in temiškiga Banata, kjer odločba odvisi od prejšnjih deželnih postav, imajo biti senati sestavljeni iz takih predsednikov in glasovavnih udov, ki poznajo postave in razmere tiste kronovine, ktero reč tiče.

§. 20. Ako ni mogoče na tako vižo senat popolnoma sestaviti, se ima potem potrebno število glasovavnih napolniti s takimi, ki so z naj bližnim postavodajstvom znani. Zato se imajo v primeru potrebe za Horvaško, Slavonsko, serbske vojvodine in temiškiga Banata vzeti udi znani v ogerskem postavodajstvu in v nasprotni zadevi, predsedništvo pa se ima vselej tistimu predsedniku senata izročiti, ki na tanjko pozna posebne postave dežele.

§. 21. Za erdeljske pravde, ki se imajo razsojevati po saksonskih statutih, se ima sestaviti senat iz svetovavcev, ki dobro znajo te statute in erdeljske deželne postave, in iz svetovavcev, ki se zamorejo rabiti po posebnem državljanskem zakonu pravde razsojevati.

Za pravde, ki se imajo razsojevati po ostalih erdeljskih postavah, se ima senat sestaviti, obstoječ iz udov, ki so zvedeni v teh postavah in iz svetovavcev, kteri ogersko postavodajstvo razumejo. Glede predsedništva velja naredba §. 20.

§. 22. Glede reči nasproti, ktere razsoditi, ni treba poznati starih deželnih postav v imenovanih kronovinah §. 19—21, kakor so tergovalške in menjavske pravde, kjer se zamorejo porabiti avstrijske postave, ki bodo v tiste kronovine uvedene, zamorejo tudi za Horvaško, Slavonsko, Ogersko, Sedmograško, serbsko vojvodino in temiški Banat soditi senati sestavljeni iz predsednikov in svetovavcev, ki navadno v takih rečeh v drugih kronovinah sodijo.

§. 23. Ako gre za delegacio kake pravde iz kronovine, kjer je avstrijski državni zakonik v veljavi v drugo kronovino države ali nasproti; ali če je prepir zavolj dotičnosti sodništev raznih kronovin: ima prvi predsednik višjiga in kassationalniga sodništva ali pa njegov namestnik za rešitev takiga prepira posebni senat izvoliti.

§. 24. Za posvetovanje o vničenju odločb v kazenskih zadevah po kazenskem redu od 17. januarja 1850 ima prvi predsednik višjiga in kassationalniga sodništva ali njegov namestnik (12. §.) zaslušaši general-prokuratorja, eniga predsednika, 14 sodnikov in 6 sodniških namestnikov zaznamovati, iz kterih se za 3 sledeče leta izključljivo morajo zbirati senati, obstoječi iz najmanj 6 sodnikov in eniga predsednika, ki imajo po §§. 243, 246 in 360—369 kazenskiga sodniškiga ravnanja soditi od vničenja kake odločbe. Ko leto in dan preteče, ima tretjina teh 21 udov, ki se z kbro odloči, odstopiti, ti udje se zamore

rejo pa spet za 3 leta izvoliti za ude tega kassationalniga oddelka. Pervimu predsedniku višjiga in kassationalniga sodništva in njegovimu namestniku ostane na volji te svetovavce tudi v druge seje poklicati in jim razdeliti tudi civilne pravde za prednošenje.

§. 25. V koliko bi po §. 372 kazenskiga sodniškiga ravnanja od 17. januarja 1850 za vničenje odločbe potrebno bilo popolno svetovavstvo kassationalniga sodništva, bo ostalo iz eniga predsednika in naj manj 14 udov kassationalniga oddelka napravljeno po smislu prejšnjega paragrafa.

§. 26. V obziru na disciplinarne opravila za višji in kassationalno sodništvo po §. 9 imenuje prvi predsednik ali njegov namestnik (§. 12) vsako leto, zaslušaški general-prokuratorja, z obzirami na razne kronovine, disciplinarne sodništvo, obstoječe iz eniga predsednika 10 sodnikov in 4 sodniških namestnikov. Druge popravke sodništvam ali kazni strankam in njihovim zastopnikom izreče pri odločbi pravi in rekurzov dotični senat.

(Konec sledi.)

Neapolitanske zadeve.

Zlo nas je Avstrijance veselilo in gotovo tudi na našim Laškim brez vspeha ne bo ostalo, de je knez Schwarzenberg tako malo pogodu neapolitanskiga ministerija govoril. Ta ministrij vidi, de sužnost v sedanjih časih malo podpornikov najde in de ima tisti malo pomagacev, kdor kolo časa zavreti in njegovo napredovanje ustaviti hoče. Že to je velik napredik časa, de razun neapolitanske vlade nobena druga in clo turška ne, napredka časa ne zaderžuje. Kaj de pa neapolitanska s svojim počenjanjem doseči misli, ne moremo zapopasti. Nam saj se nikakor prijetno ne zdi, vedne povelja žolnirjem dajati, de naj o miru in pokoju čujejo, državljane love in terpinčene ljudstvo kroté. Postavna svoboda, zaupanje in ljubezen so stebri, na kterih države terdno stoje, na ktere stebre v sedanjem času razun neapolitanskiga vsi drugi ministrii manj al bolj nove državne poslopja zidajo.

Če ravnanje neapolitanske vlade pretehtamo, se nam ravno tako neugodovinsko, kakor tudi nevarno za pokoj in red neapolitanskiga kraljestva in vsiga Laškiga zdi. Nikdar ne pove zgodovina, de bi bilo tako ravnanje dober sad prineslo. Zdaj vstavo dati, potem jo pa zopet nazaj vzeti, je slaběji, kakor jo nikdar podeliti in je še vselej strašne prekucije napravilo. Razderto upanje in odvzeta sreča obudi nezaupnost, nepovoljnost, čert, punt in morije. Strašno se je ta resnica španjolskimu Ferdinandu razodela. Narod ga je z veseljem sprejel in nasproti je on z veseljem vstavo poterdil. Šlo mu je tak dolgo vse po sreči, dokler ga niso od tirjanj zbora ušesa boleti jele. Ta nevarna bolezen mu je misel vdihnula, nadležen zbor s poti spraviti. Ogenj je bil v strehi, boj se je pričel, goreče je potem Ferdinand svojo bolezen objokoval. Še veliko hujši osodo je doživel francoski Karl X., kterimu je tako zlo prilizovanje Polinjaka memo kričanja nesrečniga ljudstva dopadlo. To prilizovanje je poslušal, pa poslušal ga je v svojo nesrečo. Še dopušeno mu ni bilo v svoji domovini umreti. Misli mar neapolitanski ministrij več opraviti, kakor Ferdinand, kteriga so Francozje, kakor Karl deseti, kteriga je 500.000 vojšakov podpiralo? Se sme pri svojih namenih le na en stan zaneesti? Druziga odgovora ni, kakor de na nobeniga in clo na vojšakiga ne. Kdor se želi od tega bolj prepričati, naj pogleda na pogoste neapolitanske punte in na izvir teh puntov. Na koga hoče tedej na ministrij zaupati? morebiti na odvezo kardinalov, ki še clo nikakor gotova ni?

Drugič smo rekli, je to ravnanje nevarno

za pokoj neapolitanskiga kraljestva. Jasno je, de sami tudi zvesti vojaki pokoja nikdar ne obderže, če jih navisnost ljudstva ne podpira. Pa kaj bi ljudstvo k vzdignjenju neapolitanske vstave reklo? Odgovora treba ni. V tem poglavnim mestu ni kakor večidel povsod drugod cvet naroda. Ta se znajde na apulskih in kalabreških svobodo dihaajočih planinah in v sopslopih mesta Palerme. Sicilijanski vstajniki niso bili ravno z orožjem podverženi, ampak podali so se zato, ker se jim je abotno zdelo, proti sorodnemu, vstavnemu ljudstvu se postavljati. Pa kakor naglo bo to ljudstvo nehalo vstavno biti, se vnetilo po Sicilii vnovič pokaže in potem bi bilo težej ga pogasiti. Drugi zleg bi bil hujši od perviga. Topovi Nuncianta-a bi se proti Nunciantu-u samimu obernili, Sicilia bi odpadla in Neapolitansko bi se mesarilo, dokler bi nezmerna nesreča ljudstva prisiljeniga, pa ravno tako nesrečniga pokoja ne vstanovila.

Pa počenjanje neapolitanskiga ministerija je nevarno tudi za red cele in tedej tudi avstrijske Italije. Kdor laško goreče ljudstvo pozna, ve, de ena iskra, naj se bo še tako delječ zasvetila, kmalo silno okoli sega in strašin žar od Tarenta do Peschiere in Kamberi-a napravi. Leta 1815, 1830 in 1848 smo se tega prepričali. Neapolitanski Karbonarii so tudi Rim, Modeno in Piemont na noge spravili. Rimska zdraženost je hitro kot blisk Neapel, Sardinijo, Toskano, Milan in Benedke prešinila. Punt, ki bi ga brez dvombe vzdignjenje neapolitanske vstave v Neapolu napravil, bi ne imel zapahov in vrat, de bi se dalje ne stegnil. Boj bi se na Laškim ponovil in zopet bi bila Avstrija vanj zapletena. V tej deželi se zamore le pokoj in red utrditi, če se vse vlade za to prizadevajo in zedinijo, pa ne z vzdigo vstave, ampak z pravo svobodnimi vravnami in postavami. Slava avstrijskimu ministriju, de se skoz in skoz tega vodila derži, in de se nasprotnim, neapolitanskim poskusam tak krepko upre. T.

Avstrijsko cesarstvo.

V šmartnim pri Litli 19. vel. Serpana. F. A....č. Včeraj nas je že na vse jutro močno streljanje iz možnarjev iz spanja zbudilo in na noge spravilo. Ob desetih pa smo se zbrali v naši farni cerkvi, de bi pri slovesni sv. maši, pri kteri so bili tudi vsi naši gosp. vradniki sodbe in davkov zbrani, združeni prosili blagoslova Večniga našimu junaškemu cesarju Francu Jožefu, kteriga rojstni god smo obhajali.

Popoldne pa so nas naš priljudni g. sodnik Rajmund Čuber na Sela k južni povabili. Prav prijazno so se z nami radovali pri mizi, ki je bila pod košato lipo pred gradom napravljena. Pri ti priložnosti so napili g. sodnik prvo zdravico našimu junaškemu cesarju Francu Jožefu, na katero smo z enoglasnim „živio!“ odgovorili. Drugo zdravico pa smo napili hrabrima vojskovedjama Radeckimu in Jelačiću, in z tretjo smo počastili našiga priljudniga g. sodnika in njihovo mlado prijazno gospo.

Ko so nam iz višave že zvezdice davnej prijazno migljale, je še slovesnost sklenivši zadonela narodna pesem:

Slava našimu cesarju

Jožef-Francu milimu!

V Kamniku 19. augusta 1850. — (P.) — 18. augusta smo rojstni dan našega presvetlega, premilostljivega cesarja z vso slavnostjo obhajali.

Na vse zgodaj so oznanovali možnarji z Malega grada in glasba ali muzika narodne straže praznovanje napočenega dneva. Proti devetim se snide narodna straža pred veliko stražnico, in obilno enoličnic ali uniform prihaja od vsih strani, česar tukaj nihče ne pomni. Nato gredo županijski predstojniki in vradniki po spošto-

vanega gospoda nadžupanijskega poglavarja žl. Paviča, od-kodar se vsi gospodji k prosnemu in zahvalnemu opraviču za našega premilostljivega cesarja v tukajšnjo farno cerkev podajo. Pred cerkvijo se je vstopila narodna straža s svojo glasbo, in je pod vodstvom mestnega gostinčarja gospoda Debeveca, nadporočnika (Oberlieutenant), poglavitne dele svetega opravila z izverstno natančnostjo streljaje na znanje dajala.

S svetim opravičom je združil kaplan gosp. Blaže Mervic krepko pridigo, ktera je globoko v serce cesarju vdanih poslušavcev segla, in s svojim duhom vse popolnoma s pobožnostjo navdala. Po zveršenem cerkvenem opraviču sta g. nadžupanijski poglavar in g. poveljnik narodne straže o igranju cesarske godovnice narodno stražo ogledala, ktera je potem z donečo glasbo memo vse gospode pred nadžupanijsko stopala, kamor je tudi g. nadžupanijski poglavar z vsimi gosp. vradniki in veliko množico mestljanov in deželanov vred sledil.

Ondi je g. poveljnik Potočnik našemu dobremu cesarju s trikratnim glasnim „Živio!“ nazdravil, ktero so vsi pričujoči poprijemali, temčas pa o sviranju cesarske godovnice možnarji pokali.

Veselega serca in navdahnjeno z odkritimi počutki, ki so našemu slavnemu vladarju veljali, se je zdaj vse razgubilo. O poldne pa se snidejo vsi gg. vradniki, predstojniki narodne straže in županije z več mestnjani vred v gosp. Fišerjevi gostivnici k občini pojedini.

Gosti, ki so brez razločka stanu, pomenkovaje se od veseliga dneva, križem sedeli, so bili tako dobre volje, da je človeku jih viditi serce poskakovalo, in ko je g. nadžup. poglavar našemu premilemu cesarju Francu Jožefu zdravico napil, niso veseli „Živio“, kterim so možnarji s svojim pokanjem in narodnostražni godci z milimi glasi cesarske godovnice prikladali, kar nehati hoteli. — Ko bi Bog hotel, da bi taki čutleji v persih vsakega državljana snovali, kako srečna, kako neomajavno terdna in mogočna bi bila potem lepa, bogata Avstrija!

Po pojedini so verseli gosti, potem ko so bili tudi gospe povabili, na Fišerjev vert, kjer je povelništvo narodne straže, ki mu je za napravo Radecki-broda močno mar, z novosnovanim bravnim društvom vsled prostovoljno podarjenih dobitkov tombulo napravilo, pri kteri je Radecki-brod 30 gold. 10 kr. pridobil.

Veseli tega dneva še poveljati, je bil v imenovani gostivnici na večer za kratek čas ples napravljen, na kterem so okrogli glasi narodnostražne glasbe noge marsikterege gospoda zasukali, ki je bil plesu morebiti že davno slovo dal.

Tako je minul prelepi dan v rednem veselju, ki ga je lepo vreme še veselejše storilo. Da bi se pač vsako leto z ravno tako dobrovoljnostjo vračal za našega dobrega cesarja Franca Jožefa. Živio!

Razne naznanila.

— God našiga presvitliga Cesarja, ki je zdaj 20 let star, je bil o nedeljo tudi v Ljubljani z veliko slavnostjo praznovan. Zjutraj zgodaj so začeli topovi na gradu pokati in muzika narodne straže je šla po mestu oznaniti slovesni dan. Ob 10. je bila velika sv. maša, ktero so knezoškof peli in pri kteri se je razun višjih in nižjih vradnikov, odbornikov mestne srenje, vojšakih častnikov i. t. d. mnogo ljudstva družih stanov zbralo. Blizo cerkve je stala in streljala pri cerkovnih opravilih narodna straža, kteri je danes spet zapovedoval mnogospoštovani g. Baumgartner; zraven narodne straže so tudi vojaki domačiga regimenta praznovali to obhajilo in so streljali. Prijazno vreme je streglo slovesnosti, ki je bila danes drugikrat v praznovanje rojstniga dneva presvitliga cesarja. (Nov.)

LEPOZNANSKI LIST.

Iz Dajnkove pesmozbirke.

91. pesem. Leta.

1.

Blažen topli letni čas!
Kda te premisslavam jas,
Se vu serci veselím
No z popevanjom glasím.

2.

Rano v žarih ognovih
Sem od bregov juternih
Je na nebi v sijanji
Zlato sunce viditi.

3.

Z svojo lučjo veliko
Ona nam priatelno
Vse dežele osvetli
No s toploto ovroči.

4.

Kelko bol vročina zge,
Telko prej se zori vse,
Telko bol se veseli
Človek k haski svojemi.

5.

Kosec je na travniki,
Zrelo travo tam kosi.
Posuši, no si sano
Nosi, vozi te domo.

6.

Setba žuti lat dobi,
Zetec z serpom ga lovi,
V snope veže, no nato
Spravla v gumlo z radostjo.

7.

Sad se slaja no meči
Zdaj na drevji, tersovji,
Zdaj je človek že vesel,
Bol pa še, kda sad bo zrel.

8.

Zato blažen letni čas,
Kda te premisslavam jas,
Se vu serci veselím
No z popevanjom glasím.

Pripovedka od mertvaške kosti.

Bovte je šel v loterijo staviti in sladke misli, de morebiti zadene, ga tako prevzamejo, de berž, ko ima spisek v rokah, na to upanje v pivnico „pri Pavlihu“ stopi in tak dolgo notri posedi, dokler zadnjiga cesarja iz žepa ne zapodi. Ta žalostna svojvlada mu ostro „nazaj“ zapove. Ker se je navadil, de je tudi trezen noge zlo narazen postavljaj, se mu ni zdeji nihče čudil, ko ste stopali v tako silo ena od druge uhajale. Bovte pride do pokopališa in ko tje v en dan naprej stopa vidi blizo tam mertvaško glavo ležati. On postoji. Mnogo zgodopiscov je o tem dvomilo, de so bile včasih divje ljudstva res tako gostoljubne, kakor se pripoveduje. Na pol učeni zgodopisci! oni niso umeli, kaj je studenec gostoljubnosti. Le spoštovavcem Bakanta je ta lepa čednost podeljena in bi rekel prirašena. Znano pa je, de so ga tiste ljudstva kar zlo častile. Zdaj so se pa njegovi žertveniki razsuli, on se je če dalje bolj pozabil in gostoljubnost je šla v boljši kraje in v boljši svetove, kjer se niso denarice tako jetične in praznata tako prestrašno vodenična. Vender naš Bovte je se v tistih časih živel, ko je še mnogo Bakantinarjev bilo in tedej tudi mnogo gostoljubnosti. Bistro pogleda on mertvaško čepino in ko vidi, kako de zeja in reži, si naglo spomni, kaj bi to pomenilo in reče ravno tako naglo: Mertvaška kost.

Pridi k meni v gost.

De je mogla kost res lačna al žejna biti, se Bovte v svoj strah kmalo prepriča. Komej izgovori, mu že odgovor da, de pride, ko v peti večer ura enajst zadoni. Kako bo brez nog prišla, sicer o prvem premiselku ni bilo razumno, pa dalo se je vender uganiti, zakaj mnogo ljudi pride po svetu naprej, kterim tudi tega in uniga pomanjkuje. Prav za prav reči ni zastran pomanjkanja nog Bovte clo nič premišljeval. Le svoj patanošter je po žepih iskal; ker ga pa berž ne najde, si v trepetu ruto izleče, in jo namest njega s toliko pridam prebira in preteguje, de ga kmalo nova junakost prešine. Pogumno stopa po pokopališu

naravnost k fajmoštru, jih zastran svojiga žgačkljiviga povabila za svet prašati. Fajmošter ga nar popred zavolj svoje prederznosti okregajo, potem pa mu reko, de nej za gotovo v peti večer gostarijo napravi. Jedit morajo biti pa vse pokrite in žlice, vilice in noži napak obrnjeni. Ker se to Bovtetu čudno zdi, mu gredo po modroslovske bukve in mu iz njih pokažejo de človek ni zgol duh in zgol duh ne človek; de je človek druga in zgol duh zopet druga reč; de tedej tega kar človek ljubi zgol duh ne ljubi. To resnico nej on, na nože, žlice in vilice obrne in bo vidil, de jih zgol duh kar je mertvaška kost brez dvombe, drugač ne poterdi, ako niso zoper navado človeka-napak obrnjene. To zapisano modrovanje Bovteta kmalo prepriča in mu tako veselje do modroslovstva udahne, de se je potem on te učenosti na vso moč prijel in clo eno knjigo tega zapopadka pisal, ki jo je „postljica dušičica“ imenoval, ki se je pa zali Bog! že davnej zgubila.

Peti večer pride. Miza je pogrnjena, pokrite skledje postavljene, vse orodje s koncam proti robu mize moli. Bovte, sedi sam v izbi in serce mu razbija, kakor bi se hotlo terdnjave Komorane polastiti. Dve rudeči vošeni sveči vse tako razsvetljuje, de bi se v zadnjim kotu hiše šivati vidilo. Čuj, zdaj udari enajst. Vrata se same od sebe odpro in mertvaška kost se za mizo vsede. Kakor se zdi, jej cela naprava kar zlo dopade. Zakaj naglo odkrije skledo in začne jesti, kakor bi golt in želodec imela. Pa za Bovteta je bila to nar strašniš ura, ki jih je doživel. Smerlin pot mu na čelo stopi in merzel trepet mu kite spreletuje. Mertvaška kost, če ravno ni to pri merličih navada, je vender nekoliko človeškiga vsmiljenja imela. Ko nekoliko krožčekov poserka, se obrne proti svojimu gostu in mu prijazno pravi: „Glej! jest sim tvoj nekdanji prijatelj, ki si ga ti toliko obžaloval. Zato vse lahko posabim, kar sim na poti semkej terpel. Sedem dolin in sedem gora sim obhodil in prešel in sedemkrat sim se na mliniskim kamnu premlel, preden se mi je pot v vaše življenje odperla. Vse to sim zavolj tebe prestal.

Moja ljubezen do tebe je enako goreča kakor je bila, zatorej sim ti koj na tvoje prvo povabilo obljubil, de pridem, če ravno sim napote vedil, ki me bodo ovirale. Sedi k meni in vžij z mano vred, sej je to najni zadnji zemeljski obed.“ — Nov strah Bovteta prevzame. Mislil je zadošiti storiti s tem že, de je gostarijo napravil, zdaj pa se clo siljeniga vidi, z svojim košenim prijatlam spuše roko v skledo pomakati. Z obupnim glasom zaječi: Odpusti! jest se ne morem prisesti. Stori sim enkrat obljubo, nikdar v četrtek kaj kuhaniga jesti. „K temu te tudi ne silim, mu pravi kost, danes ni četrtek, ampak petek, zatorej sedi semkej.“ Naglo pa Bovte, ki se je pervikrat zmotil, zdaj popravi rekoč: Ne zameri, jest ne morem brez škode postnih jedi vživati. Moja slaba narava mi to prepove. „Bova pa saj s kupicami terkala, mu odgovori košeni prijatelj.“ Bovte se trese in še en izgovor poskusi. Djal je, de so ga gostarijske naprave ovirale, svoje vsakdanje molitve opraviti in de mora to zdeji storiti, kar je zamudil. Po tem izgovoru je res tak naglo ropotati jel, de si čepina ne upa, ga zadržavati, marveč potem tiho skledo za skledo spraznuje. Ko je nasitena, pa vstane; povabi tudi ona Bovteta k sebi na gost; potem pa odide iz okrajne živih zopet na nikomur znani otok umerlih.

Drugi dan popotova Bovte zopet k fajmoštru kaj bi bilo storiti al na gost priti al ne. Po dolgem dvomljenju je bilo to le sklenjeno, de ima Bovte prihodnji petek ob enajstih k grobu svojiga nekdanjiga prijatla priti. Tukaj se mu bo že povedalo, kam in kako. Kar se mu bode zavkazalo mora na tanko poslušati. Ta fajmoštrov sklep Bovteta v nove skerbi pripravi. Vender se misli z dolgo spovedjo varovati. Tudi je bil njegov namen, v Rim po odpustke iti, kar so mu pa fajmošter odsvetovali, ker bi kost morebiti za zlo vzela, ako bi kmalo ne prišel. Tedej je hotel toliko boljši spoved storiti in res se je vsiga obtožil, kar je vedil al ne, kar je storil al ne; to mu je bilo vse eno. Z eno besedo Bovte je grehe celiga sveta nase uzel in se jih kakor svojih lastnih spovedal.

Pogumno nastopi v peti večer pot na pokopališe. Ko k grobu pride je bil odpert in prav pripravne stopnice so v globočino peljale. Tu korači en čas doli, kar ga nategama nekaj prime in tako silovito v brezdno drevi, de v enim četrteku ure Bovte sto jezer mil deljave preleti. Še le pri krasnih vratih ravno tako krasniga poslopja se ustavi zamore. Koj mu pride kost odpret in ga pelje skoz nezmerno z biserji ozalšanih izb v veliko sobo, ki je bila prijetniš od danice, mileji od lune in svitlejši od žarkiga solnca. „To so moje nebesa mu reče, ravno take tudi tebe čakajo, če se boš tudi zanaprej tako pravice deržal, kot dozdej. Vedi, de je pravica tisti ternjik, ki ljudi za zveličanje lovi. Brez nje ni sreče ne tu ne tam, česar se boš kmalo prepričal.“ Kost in Bovte se vsedeta, vrata se odpro in notri stopi človek, z velikim sodam vina na rami, ki ga hoče na tla zavaliti. Pa kost migne in človek s sodam zatoče in odide. Vrata se v drugič odpro in notri stopi žena z velikim jerbasm kruha, ki ga hoče na tla zverniti. Pa kost migne in žena z jerbasm zastoe in odide. Vrata se tretjič odpro in notri stopi mož s košem mesa, ki ga tudi na tla vreči hoče. Pa kost migne in mož s košem zastoe in odide. Po tem prigodku pogleda Bovteta, ki je popolnoma ostermel, kost in mu reče: „Glej, to so tisti ljudje, ki so mene na svetu pri vinu, kruhu in mesu goljufali. Z mano vred so umerli in mizdej te reči nosijo, ko jih ne potrebujem. To jih tako obteži, de bi rajši, če bi mogli, stokrat umerli, kakor se le enkrat tega dela podstopiti. In Bog ve, kako dolgo bodo še te strašne muke prenašati mogli.“ Po tem govoru, ki si ga pobožni Bovte globoko v serce vtisne, prime kost svojiga gosta za roko in ga k mizi pelje, ker je bilo že vse popolnoma napravljeno in sicer vse ravno tako pokrito in napak kakor je bil Bovte na zemlji storil. Obed je bil prav nebeski, okus nar slajši in nar prijetniš godba se je med jedjo glasila. Ko se je Bovte nasitil, prosi de bi smel nazaj iti, kar mu brez oporeka nebesčan dovoli. Kakor popred ga prime tud zdeji nekaj, ga vzdigne v višavo in ga dervi viharju enako na zemljo.

Ko je Bovte na zraku, pogleda še enkrat, če se mu res ne sanja in potem, ko se prepriča, de je vse gola resnica, potova proti vasi. Pa kaka prememba! Tiste majhne cerkvice ni več, krasno poslopje je zdaj na tem mestu sozidano. Tisti mali stolpek se je v visočavni zvonik spremenil. Tista majhna, nepoznana vas je postala terg, s 25 ulicami in 50 kerčmami. Kako in kdaj se je vse to zgodilo, je Bovtetu zastavica, ki jo nikdar uganiti ne more. Kteriga človeka pogleda mu je neznan; kteriga nagovori, mu jezik drugači zavija, kakor je bilo to popred; kterimu koli svojo dogodbo pripoveduje, ga debelo gleda in neverjetno z glavo stresa. Zadnjič gre k tehantu, ki zastran tega neznaniga zastonj okoli poprašuje. Še le mertvaške bukve to reč razodenejo. Dobil se je v njih spisek de je pred sto in enim letam kmetvavec Bovte v en peti večer ob enajstih zginit in de ga potem nihče več vidil ni. Zdaj se še le Bovtetu oči odprejo. Slišal je že popred večkrat, kako hitro nebesčanam čas teče. De je tudi on 100 in eno leto pri obedu biti mogel, brez zapazka te dolgočasnosti, mu je jasno, ker je bil pri obedu v nebesih.

Zopet med ljudi pridši se je Bovte malo za posvetne reči menil, ampak pečal se je le z modroslovstvom, kakor je bilo že zgorej omenjeno.

T.

Telegrafiško kurzno naznanilo deržavnih pisem 21. velk. Serp. 1850.

Deržavne dolžne pisma po 5 od 100 (v srebru) 96 1/2
» » » » 4 1/2 » » 84 1/2
» » » » 4 » » » 76 1/2

Obligacioni avstrijskih pod (po 4 od 100) — gld.
in nad Anizo, čeških, morav- » 2 1/2 » » — »
skih, silezkih, štajarskih, ko- » 2 1/2 » » — »
roških, krajskih, goriških in » 2 » » » 40 »
dunajskih višje kamorne urad- » 1 3/4 » » — »
nije.

Bankne akcije po 1183 gold. v srebru.

Dnarna cena 21. velk. Serp. 1850.

V dnarja
Cesarških cekinov agio (od 100 gold.) 21 1/2 gld.
Srebra » » » » 15 1/2 »